

Bytový dům Mondrian

Jedním z hlavních úkolů československé porevoluční architektury byla rehabilitace panelových sídlišť. Původně byla sídliště zamýšlena jako zdravé bydlení v parku, avšak zdegenerovala do podoby minimálního sociálního bydlení v neudržované zeleni. Ke kořenům původní myšlenky se vrátili architekti Andrea Klimková a Andrej Alexy ve svém návrhu bytového domu na bratislavském sídlišti Ružinov.

Myšlenky rozlehlých obytných sídlišť pocházejí z hlav meziválečných funkcionalistických architektů. Hlavním ideologem tohoto období byl švýcarský architekt Le Corbusier a právě jeho marseilský L'Unité d'Habitation se stal pravzorem pro bratislavský bytový dům. Što metrů dlouhá majestátní hmota se svou velikostí vyrovnává stávajícím panelovým domům a plnohodnotně doplňuje sídlištní urbanismus. Autoři se však poučili z chyb nedávné minulosti a přizpůsobili fungování domu a jeho stavební konstrukci soudobým požadavkům.

Závažnou nevýhodou sídlišť je jejich velká vzdálenost do centra města a převažující monofunkce bydlení. V průběhu času se drtivou unifikací vytratila z panelových sídlišť architektura a všechny domy působily stejně šedě. Samozřejmě za to nemohli meziváleční architekti, nýbrž socialistická stavební výroba. Sám Le Corbusier vyslovil tzv. „5 bodů moderní architektury“. Při pohledu na socialistický panelový dům nemůžeme cítit ani špetku jeho původních estetických vizí a plánů. K meziválečné LeCorbusierově proklamaci moderní architektury se přiklonili i slovenští architekti. Dům vystavěli částečně na pilířích, čímž se uvolnil parter;

díky zvolenému nosnému systému je možné pracovat s dispozicí a fasádou svobodně; obytnou střešní krajinu by mohl Mondrianu závidět i sám Le Corbusier; náznak pásových oken na domě také najdeme.

BYTOVÝ DŮM MONDRIAN

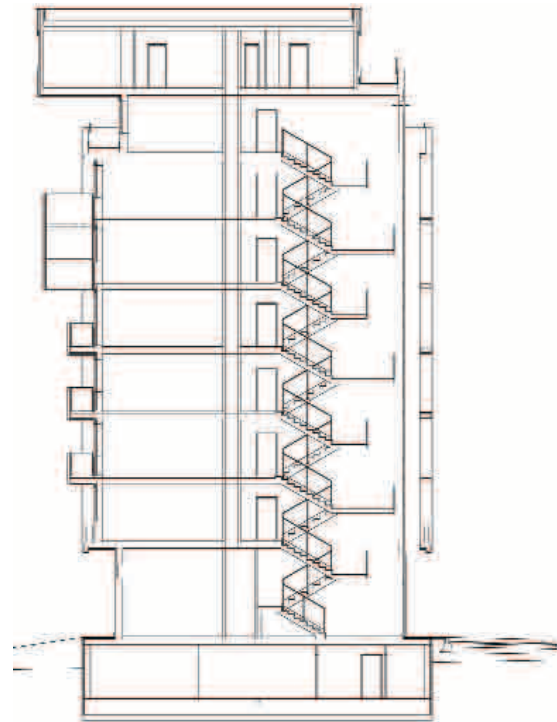
autoři:	Andrej Alexy Andrea Klimková
adresa:	Sedmokrasková ulica Ružinov-Trávniky, Bratislava
realizace:	11/2003–6/2005
plocha pozemku:	3317 m ²
obestavěný prostor:	38 502 m ²
užitná plocha:	12 166 m ²

Ukazuje se, že pohled zpátky nemusí nutně znamenat vývojovou rigiditu, nýbrž může podpořit historické pravdy, na které je vhodné navázat.

Dům je vystavěn jako železobetonová monolitická konstrukce. To umožnilo variabilně uvolnit jeho dispozice a v části přízemí umístit kryté stání pro automobily. Další parkovací stání jsou umístěna v podzemí nebo před domem. Zbývající část parteru je vyhrazena pro obchodní komerční plochy, což vede k funkční pestrosti sídliště a dům působí živějším dojmem. Společně se vzrůstajícím zájmem pracujících o homeworking bychom se mohli dočkat odstranění výrazné slabiny sídliště – výhradní existence ryziho bydlení. Sídlíště by mohla žít i během dne, nejen po skončení pracovních povinností obyvatel. Bytový

dům v Ružinově k tomu má všechny předpoklady. Ztuzující komunikační jádra budovy šplhají až do výšky 9 nadzemních podlaží a stabilizují nosnou skeletovou konstrukci domu. Zatímco v Marseille odlil Le Corbusiér celý dům z betonu, v Bratislavě postupovali architekti hospodárněji a šetrněji. Spotřeba energií stále stoupá a řešení vedoucí k dlouhodobým úsporám je na místě. Vyzdívký skeletu jsou v Bratislavě provedeny z pórobetonových tvárníc YTONG, což jednak zaručilo dostatečnou tepelnou izolaci obvodových stěn a jednak urychlilo a zlevnilo výstavbu. Lehkost bloků YTONG je výhodná pro manipulaci při zdění a rovněž se kladně projevuje při statickém návrhu, poněvadž zatížení

konstrukcí, potažmo základové spáry je menší. Použití ekologického stavebního systému YTONG posunulo komfort bydlení do 21. století. Architekti dostali použitím konstrukčních materiálů betonu a pórobetonu křídla, což ukázali jak v dispozicích, tak na fasádě. Bytový dům obsahuje 82 bytů různé velikosti. Většina z nich je příčně provětratelná a každý byt disponuje na západní fasádě balkonem nebo na východním průčelí lodžii. Kromě kompozice oken a prosklených lodžii se na fasádě výrazně projevuje i barevnost balkonů. Díky zvolené barevné paletě, která je odkazem významného holandského abstraktního malíře, se domu začalo říkat Mondrian. V návrhu architektů opět zafungovala inspirace v meziválečném evropském umění. Francouzský funkcionalismus a brutalismus se spojil s holandským neoplasticismem a Mondrian se asi dočkal největšího obrazu v historii. Z jím inspirované velkorysé prostorové kompozice se mohou obyvatelé domu těšit každý den. Bratislavské sídliště Ružinov je postupně zahušťováno novými domy a vybaveností. Bytový dům Mondrian je příkladem toho, jak je možné myšlenku z první poloviny minulého století přepsat do současnosti a posunout její stavební kvalitu o notný kus dál. Po zvyšování standardu bydlení a stavebních konstrukcí se zlepšení snad dočká i okolní příroda. Po parkové úpravě sousední jezírko Rohlík doslova volá. ■

PR: Josef Velebný, foto: Xella